

Eco2eco wil een nieuwe wind blazen in de productie en vermarkting van hout en tegelijkertijd de kwaliteit van het boscosysteem verbeteren. Daar is kennis voor nodig. Maar zeker zo belangrijk is het dat er voldoende medestanders zijn en die krijgt je pas door de kennis op een impactvolle manier over te brengen op bosbeheerders.

— Martin Winnock (Inverde)

> Als eerste opdracht in het kennisdelingstraject moesten we alle bosbeheerders van de deelnemende partners op eenzelfde kennisniveau brengen. De grensoverschrijdende samenwerking heeft als grote voordeel dat we een potentieel groot kennisvat hebben. We hebben ingezet op enkele kennisbouwstenen:

Natuurvolgend bosbeheer met de QD-methode. Dit vergt vakmanschap van de beheerder. Hij moet de groei van bomen goed kunnen observeren, de zeldzame en waardevolle elementen kunnen detecteren en beschikken over de gepaste technieken en vaardigheden om te sturen in elke mogelijke bosontwikkelingsfase.

Kwaliteit wordt de focus in het bosbeheer. Op ecologisch vlak is dat het identificeren van individuele of groepen van habitatbomen. Op economisch vlak is dat het herkennen en op de markt brengen van kwaliteitshout.

Een doordachte en duurzame houtoogst en bosexploitatie. De bosbodem is het ware kapitaal van het boscosysteem en dient maximaal beschermd te worden. De beheerder dient daarom aan de slag te kunnen met een exploitatieplan met vaste uitrijpaden op ruime afstand van elkaar.

Om deze kennisbouwstenen over te brengen, is gekozen voor een combinatie van een systematische en een relationele leeraanpak. Het systematische deel kreeg vorm door het inplannen van enkele technische cursusdagen voor medewerkers van de partnerorganisaties. Beoogde kennis en vaardigheden werden op voorhand door een kerngroep experts bedacht en verder uitgewerkt in concrete trainingsmodules door Natuurinvest. Het relationele deel is minstens even belangrijk in ons grensoverschrijdende project. Hieronder vallen de talrijke excursies en werkbezoeken, georganiseerd door elke partner om beurten. Zo was er voldoende gelegenheid om informeel en laagdrempelig bij te praten en te gluren naar ieders voortgang en resultaten op terrein. Ook is ingezet op interne coaching van individuen en kleine groepen. Zo zijn er bij de grotere partners teams van experts of adviseurs die op hun beurt interne collega's op terrein ondersteunen bij deze innovaties in bosbeheerpraktijk. De beschikbare kennis is vervolgens via de partners uitgedragen middels website, nieuwsbrieven en kennisdagen.

foto Martin Winnock

Kennis genereren is niet genoeg. Je moet 'm ook over kunnen brengen

Tips en tricks voor een grensoverschrijdend project

Een grensoverschrijdend project vraagt in het begin veel overleg. Je moet elkaar en elkaars organisaties immers leren kennen. Je loopt aan tegen verschillen in beleid en wetgeving: iets dat in Nederland een probleem is, hoeft dat in Vlaanderen niet te zijn, en omgekeerd. Dan natuurlijk nog de praktische zaken: wat is een geschikte vergaderlocatie, wat zijn de lunchgewoonten, zijn er verschillen in woordenschat, waar ontstaan misverstanden? Kortom, flexibiliteit gewenst! Dan moet er een gezamenlijk voorstel komen en een wijze van uitvoering waarin iedereen zich kan vinden. Maar ook waarin je veel van elkaar leert en ideeën kunt uitwisselen. Want dan ga je nieuwe mogelijkheden zien.

Terreinnetwerk van referentiebossen

Het is altijd leerrijk om te leren uit fouten uit het verleden. Wat nóg beter werkt, is vertrekken vanuit successen en goede praktijkvoorbeelden. Die zijn er bij de vleet bij de collega's van Landesforsten Rheinland-Pfalz in Duitsland. Een excursie drong zich dus op. Het zien van hun praktijkvoorbeelden van twintig jaar beheer volgens de QD-methode was een bevestiging dat we goed bezig zijn en ook een stimulans om het goede werk verder te zetten. Naar het voorbeeld van de Duitse collega's ontwikkelde het partnerschap van eco2eco een netwerk van (jonge) QD-referentiebossen. Enkele van deze bossen zijn voorzien van uitvoerige meetgegevens, anderen dienen puur als toonobject van uitgevoerd beheer. Zo zullen beheerders binnenkort in eigen werkingsgebied zich een concreet beeld kunnen vormen van QD-beheer. Binnen eco2eco hebben we ook enkele sylvascope (marteloscopen) aangelegd waarin alle

bomen zijn genummerd, in kaart gebracht en geregistreerd. Ook de economische en ecologische waarde van elke boom schatten we afzonderlijk in. Bomen kunnen er virtueel worden gekapt tijdens bosbeheercursussen op basis van het oordeel van de deelnemende cursisten. De blesresultaten zijn inzichtelijk en bespreekbaar in een digitale leeromgeving ontwikkeld ('blesapp').

Storytelling voor bosbeheerders

In het laatste deel van onze kennisdelingsmissie, eind 2018, wilden we de opgedane kennis en ervaring zo goed mogelijk uitdragen. Hiervoor heeft een aantal eco2eco-medewerkers (boswachters, bosbeheerders en bosadviseurs) een opleiding 'train-the-trainer' gevolgd. In de opleiding hebben we verschillende thema's behandeld, waaronder weerstand. Wat doe je als omwonenden komen klagen omdat jij die Amerikaanse eiken gaat kappen? De emoties van burgers kunnen al zo hoog zitten dat een puur inhoudelijk gesprek geen soelaas meer biedt. Een gesprek zal dan moeten gaan over het herkennen en erkennen van de onderliggende emoties.

We zijn verder vertrokken vanuit het idee dat de boodschapper vaak belangrijker is dan de boodschap. Storytelling is daarom een belangrijke invalshoek om met dit persoonlijke aan de slag te gaan. Een van de beheerders heeft een prachtig infobord gemaakt met tekeningen en beelden. Het versterkt zijn verhaal ongelooflijk. Beelden zijn veel belangrijker dan woorden. Wat ook versterkend werkt, is dat je verhaal verteld wordt door iemand die dicht(er) bij je doelgroep staat dan de beheerder of boswachter zelf.

Ecopedia, de digitale ruggengraat

Drie jaar intensief samenwerken, experimenteren en uitwisselingsmomenten, resulteert in veel kennis en ervaring. Hoe zorg je ervoor dat deze schat niet verloren gaat na afloop van het project? Een van de speerpunten van het kennisdelingstraject is om alle opgedane kennis te verzamelen en te borgen in digitale vorm. Hiervoor gebruiken we het bestaande platform www.ecopedia.be. Ecopedia is een kennisdelingswebsite waar Natuurinvest samen met partners bouwt aan kwalitatieve kennis over natuur, groen- en bosbeheer. De kennis is voor iedereen beschikbaar op een inspirerende en toegankelijke vorm zoals video of beheerschema's. Ook kan het excursies of technische trainingen op terrein versterken door een deel van de leerstof online aan te bieden ('blended learning'). De site is voor iedereen toegankelijk en zal uiteindelijk, als ook de eco2eco site over een tijdje offline gaat, alle informatie uit het project bevatten.<

martin.winnock@vlaanderen.be